
PAKUOČIŲ PAKARTOTINIO NAUDOJIMO VALSTYBINIO REGULIAVIMO ASPEKTAI

Daiva Bereikienė

*Mykolas Romeris universitetas Viešojo saugumo fakultetas Teisės katedra
Putvinskio g. 70, LT-44211 Kaunas
Telefonas (8 37) 303 655
El. paštas: bereikiene@gmail.com*

Santrauka. Straipsnyje analizuojami pakuočių atliekų tvarkymo ypatumai atliekų tvarkymo valstybinio reguliavimo kontekste. Aptariami svarbiausi regioniniai ir nacionaliniai teisiniai instrumentai, reglamentuojantys pakuočių atliekų tvarkymą, akcentuojant pakartotinio pakuočių panaudojimo, kaip esminio aplinkosauginio elemento, svarbą. Aptariamos pakuočių pakartotinio panaudojimo organizacinės ir teisinės prielaidos, kai kurios teisinio reguliavimo problemos. Keliami hipotezė, kad valstybinio reguliavimo instrumentai, įtvirtinantys pakuočių atliekų tvarkymo modelį – „moka gamintojas“, neskatina visuomenės aktyviai dalyvauti atliekų rūšiavimo procesuose, atskiriant pakuočių atliekas nuo kitų komunalinių (buitinių) atliekų. Straipsnyje analizuojama, ar vyraujantis pakuočių atliekų tvarkymo modelis sudaro prielaidas efektyviam pakuočių pakartotinam panaudojimui. Svarstoma, ar nacionalinio teisinio reguliavimo instrumentai sudaro prielaidas tokių komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimui, kurios motyvuotų ne tik gamintojus ir importuotojus, bet ir vartotojus rūšiuoti pakuočių atliekas.

Pagrindinės sąvokos: aplinkosaugos teisė, atliekų tvarkymas, pakuočių atliekos, pakuočių pakartotinis panaudojimas

IVADAS

Pakuočių atliekos sudaro pakankamai didelę dalį atliekų sraute ir augant vartojimui turi tendenciją nuolat didėti¹. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis daugkartinio naudojimo pakuotės sudaro apie 40 procentų visų į vidaus rinką išleidžiamų pakuočių Lietuvoje. Tinkamo ir kryptingo pakuočių atliekų tvarkymo, kuris skatintų jų pakartotiną naudojimą, aktualumas yra neabejotinas. Didelė ekonominė, socialinė ir ekologinė našta yra ne tik didėjantys sąvartynai. Pakuotės itin greitai tampa atliekomis, o tai sąlygoja naujų pakuočių gamintojų poreikį. Pakuočių gamybai intensyviai naudojamos žaliavos. Valstybiniu reguliavimu skatintini procesai, susiję su svarbiausiu pakuočių atliekų tvarkymo tikslu, t.y. atskirti pakuočių atliekas nuo bendrojo atliekų srauto ir kuo didesnę pakuočių atliekų kiekį perdirbti ir pakartotinai panaudoti. Valstybei keliamas prioritetas – uždavins – tinkamai

¹ Pagal Aplinkos apsaugos agentūros pateiktus suvestinius atliekų duomenis, Lietuvoje 2010 metais surinkta 5321622,944 t. visų rūšių atliekų; tame skaičiuje popieriaus ir kartono pakuočių atliekų – 69286,381 t., plastmasės pakuočių atliekų – 31021,381 t., medienos pakuotės – 25068,430 t., stiklo pakuotės – 40190,797 t., metalinės pakuotės – 7236,900 t., kitokios pakuotės – 556,47 t. [interaktyvus] 2012 [žiūrėta 2012-04-01] <<http://atliekos.gamta.lt/cms/index?rubricId=01f545a1-ebed-4f2d-b05a-2b1bf5e7494b>>.

teisiškai sureguliuoti pakartotino pakuočių atliekų panaudojimo aspektus, t.y. teisės normos turi tapti tuo instrumentu, kuris padėtų teršėjui² apsispręsti naudoti tokias pakuotes, kurios būtų tinkamos pakartotiniam panaudojimui, o jei pakartotinis panaudojimas neįmanomas – pakuotes projektuoti ir gaminti taip, kad jų turis ir svoris būtų kuo mažesni, atsižvelgiant į būtinybę nepažeisti pakuojamo gaminio bei vartotojo saugumo, higienos reikalavimų, ir kad jos būtų priimtinos vartotojui. Teisinių, prevencinių ir edukacinių priemonių bei patrauklaus materialinio skatinimo mechanizmo simbiozė turėtų realiai į pakuočių atliekų tvarkymo procesą įtraukti ir vartotoją.

Kryptingas pakartotinio pakuočių panaudojimo valstybinis reguliavimas sudarytų prielaidas konstitucinės asmens teisės į sveiką aplinką realizavimui. Nors problema yra labai aktuali, tačiau Lietuvos teisės mokslininkų yra nepakankamai tyrinėta. Žmogaus teisės į sveiką aplinką aspektus nagrinėjo G.Gaidys³, darnaus vystymosi santykį su aplinkosaugos priemonėmis tyrė L.Meškys⁴, kitas aplinkosaugos problemas atskleidė E.Monkevičius⁵, medicinos atliekų tvarkymo ypatumus tyrė R.Jakaitienė⁶, buitinių atliekų kiekių didėjimo priežastis, įvertinant pakuočių atliekų kiekius analizavo Viljams H.⁷ ir kt., tačiau pakuočių pakartotinio naudojimo valstybinio reguliavimo aspektai nėra išsamiai tyrinėjami.

Šios aplinkybės nulemia nagrinėjamos temos aktualumą ir suponuoja būtinybę išsamiau išanalizuoti tam tikrus pakuočių pakartotinio panaudojimo valstybinio reguliavimo aspektus.

Straipsnio tikslas – aptarti pakuočių pakartotinio naudojimo valstybinio reguliavimo priemonių sistemą, išanalizuoti pakuočių pakartotinio panaudojimo problematiką.

Tiksliui pasiekti straipsnyje aptariami regioniniai ir nacionaliniai teisiniai instrumentai, įtvirtinantys pakuočių atliekų tvarkymą, įskaitant pakartotinį panaudojimą; įvardijami kai kurie teisinio reguliavimo ypatumai, suponuojantys nepakankamą žmogaus teisės į sveiką aplinką realizavimą; tiriama, ar valstybinio reguliavimo instrumentai, įtvirtinantys pakuočių

² Pagal pakuočių atliekų tvarkymo modelį *teršėju* laikomi gamintojai ir importuotojai. Gamintojas (pakuočių naudotojas) - Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, gaminantis ir (ar) pakuočiantis gaminius (išskyrus ūkininkavimo veikloje naudojamą šienainį), net jeigu pakavimo operacijas sutartiniais pagrindais atlieka kitas asmuo. LR pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymas. *Valstybės žinios*. 2001, Nr. [85-2968](#).

³ Gaidys, G. Žmogaus teisė į sveiką aplinką: šios teisės atsiradimo ir formavimosi teisinės prielaidos Europos Sąjungoje. *Jurisprudencija*. 2007, 3(93): 61-68.

⁴ Meškys, L. Aplinkosaugos priemonių reikšmė siekiant darnaus vystymosi tikslų. *Jurisprudencija*. 2008, 10(112): 17-22.

⁵ Monkevičius, E. Aplinkosaugos teisinės problemos globalizacijos sąlygomis: straipsnis anglų kalba. *Jurisprudencija*. 2010, 1(119): 197-210.

⁶ Jakaitienė, R. Farmacinių atliekų tvarkymo teisinio reglamentavimo problemos. Visuomenės saugumas globalizacijos kontekste: tarptautinės mokslinės – praktinės konferencijos „Globalizacijos iššūkiai užtikrinant visuomenės saugumą“ pranešimų rinkinys (2) [elektroninis išteklius] Kaunas: Mykolas Romeris universitetas. 2010, [Nr.] 2, p. 102-106.

⁷ Williams H., Wikstrom and other. Reasons for household food waste with special attention to packaging. *Journal of Cleaner Production*; Mar 2012, Vol. 24, p. 141-148.

atliekų tvarkymo modelį „moka gamintojas“, skatina visuomenę aktyviai dalyvauti atliekų rūšiavimo procesuose, atskiriant pakuočių atliekas nuo kitų komunalinių (buitinių) atliekų.

Šio straipsnio **tyrimo objektas** – pakuočių pakartotinio naudojimo valstybinio reguliavimo priemonės.

Tyrimo dalykas – pakuočių pakartotinio naudojimo valstybinio reguliavimo praktinės problemos; pakuočių pakartotinio naudojimo teisinės ir praktinės prielaidos.

Straipsnyje analizuojami teisės aktai, mokslinė literatūra bei statistiniai duomenys, naudoti deskriptyvini, lyginamasis, analizės bei sisteminimo metodai.

PAKUOČIŲ PAKARTOTINIS NAUDOJIMAS VALSTYBINIO ATLIEKŲ TVARKYMO REGULIAVIMO KONTEKSTE

Atliekų tvarkymo valstybinio reguliavimo misija – politinėmis, teisinėmis, ekonominėmis, prevencinėmis, edukacinėmis ir kitomis priemonėmis užtikrinti darnaus vystymosi standartus atitinkančius atliekų tvarkymo procesus. Atliekų, tame tarpe ir pakuočių atliekų, kiekio mažinimas svarbus veiksnys užtikrinant žmogaus teisę į saugią ir sveiką aplinką. Pakuočių atliekų mažinimas yra labai svarbus aplinkosauginiu, ekonominiu, estetiniu požiūriu. Vienu iš svarbiausių nacionalinių pakuočių atliekų tvarkymo prioritetų yra pakuočių daugkartinis panaudojimas.

Politinių valstybinio reguliavimo priemonių, susijusių su atliekų tvarkymu ir apsauga nuo fizinės taršos, visetas įtvirtintas 2008-2012 metų Vyriausybės programoje⁸. Vyriausybės prioritetiniai išipareigojimai programoje – integruoto atliekų tvarkymo taikant subsidarumo principą, diegimas; deponuojamų atliekų mažinimo diegimas ir jų saugus laikymas; siekis išvengti atliekų kaupimosi; efektyvaus atliekų tvarkymo principų įgyvendinimo siekių realizavimas: atliekų vengimas, rūšiavimas, naudojimas, perdirbimas bei saugus šalinimas. Buitinių atliekų rūšiavimo ir perdirbimo skatinimo instrumentu Vyriausybė pasirinko principo „teršėjas moka“ modelį, t.y. atliekų gamintojas ir (ar) turėtojas privalo atliekas sutvarkyti arba apmokėti už atliekų sutvarkymą. Lietuvos Respublikos Vyriausybė⁹ numatė 2008-2012 metų programos įgyvendinimo priemonę, susijusią su pakuočių atliekų pakartotiniu naudojimui - skatinti perėjimą prie daugkartinės taros ir pakuočių bei daugkartinį medžiagų gamybos ir naudojimo. Priemonės įgyvendinimo instrumentu pasirinktas daugkartinis pakuočių

⁸ Lietuvos Respublikos Seimo 2008-12-09 nutarimas Nr. XI-52 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“. *Valstybės žinios*. 2008-12-20, Nr. 146-5870.

⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-02-25 nutarimas Nr. 189 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-2012 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“. *Valstybės žinios*. 2009, Nr. 33-1268.

naudojimo plėtros studijos ir pasiūlymų dėl galimų teisės aktų projektų, numatančių skatinti daugkartinių pakuočių naudojimą, parengimas. UAB „Ekokonsultacijos“ atliko Daugkartinių pakuočių naudojimo plėtros studiją ir 2011 m. vasario 3 d. ataskaitoje¹⁰ pateikė išvadas ir rekomendacijas dėl daugkartinio pakuočių naudojimo skatinimo. Antrasis aptartos valstybinio reguliavimo priemonės įgyvendinimo būdas - teisinio reguliavimo tobulinimas. Prioritetiniu aspektu Vyriausybė numatė atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo¹¹, Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymo¹² ir Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo pakeitimo įstatymo¹³ projektų, numatančių asmenų pareigą rūšiuoti komunalines atliekas, taip pat efektyvesnį gamintojo atsakomybės principo įgyvendinimą ir atliekų susidarymo prevenciją parengimą.

Selilionis P. teigia, kad „Aplinkosaugos problemos yra globalaus pobūdžio, todėl teisinio reguliavimo, kaip priemonės aplinkosaugos problemoms spręsti, svarba nuolat didėja ne tik nacionaliniu, bet ir tarpnacionaliniu lygiu.“¹⁴

Nacionaliniai teisės aktai, nustatantys pakuočių atliekų tvarkymą, paremti regioniniu teisiniu reguliavimu. Pagrindinis teisės aktas, reglamentuojantis pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymą ES yra Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB¹⁵ dėl pakuočių ir pakuočių atliekų, kuri nustato valstybėms narėms priemones, paremtas atliekų tvarkymo prioritetais. Labai aktualus aspektas – prevencija, todėl minėtoje direktyvoje valstybėms

¹⁰ [interaktyvus] 2012 [žiūrėta 2012-02-28] <<http://www.am.lt/VI/files/0.761180001299743553.pdf>>.

¹¹ Parengti ir patvirtinti LR Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimai: Atliekų tvarkymo įstatymo 2, 34, 34(1), 34(2), 34(3), 34(4), 34(5) straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas. *Valstybės žinios*. 2009, Nr. 154-6961 (2009-12-28); Atliekų tvarkymo įstatymo 20 straipsnio pakeitimo ir 24 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas. *Valstybės žinios*. 2010, Nr. 54-2645 (2010-05-11); Atliekų tvarkymo įstatymo 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 26, 27, 28, 30, 32, 36 straipsnių, antrojo skirsnio, šeštojo skirsnio pavadinimo ir 4, 5 priedų pakeitimo ir papildymo, įstatymo papildymo antruoju (1) skirsniu ir 4(1), 6(1), 7(1), 11(1), 11(2), 12(1), 18(1), 29(1) straipsniais, 29 straipsnio ir 1, 2, 3 priedų pripažinimo netekusiais galios įstatymas. *Valstybės žinios*. 2011, Nr. 52-2501 (2011-05-03); Atliekų tvarkymo įstatymo 2, 12, 30, 34, 34(3) straipsnio aštuntojo (1) skirsnio pakeitimo ir papildymo, įstatymo papildymo aštuntuoju (2), aštuntuoju (3), aštuntuoju (4), aštuntuoju (5), aštuntuoju (6), aštuntuoju (7), aštuntuoju (8), aštuntuoju (9), aštuntuoju (10) skirsniais ir 16 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas. *Valstybės žinios*. 2012, Nr. 6-190 (2012-01-10); Atliekų tvarkymo įstatymo 2, 21, 22, 23 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 24 straipsniu įstatymas. *Valstybės žinios*. 2012, Nr. 6-188 (2012-01-10);

¹² Parengti ir patvirtinti LR Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimai: Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 1, 2, 3, 4, 6, 8 straipsnių pakeitimo ir papildymo, įstatymo papildymo 4(1), 4(2), 8(1) straipsniais įstatymas. *Valstybės žinios*. 2011, Nr. 138-6526 (2011-11-17); Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 2, 6, 7, 8, 9, 10 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 7 (1) straipsniu įstatymas. *Valstybės žinios*. 2012, Nr. 6-191 (2012-01-10).

¹³ Parengti ir patvirtinti LR mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo pakeitimai: Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10 straipsnių ir 5 bei 6 priedėlių pakeitimo įstatymas. *Valstybės žinios*. 2009, Nr. 61-2404 (2009-05-26); Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 10 straipsnio pakeitimo įstatymas. *Valstybės žinios*. 2010, Nr. 145-7426 (2010-12-11); Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymas. *Valstybės žinios*. 2011, Nr. 57-2706 (2011-05-12); Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 2, 5, 8 straipsnių ir 3 priedėlio pakeitimo ir papildymo įstatymas. *Valstybės žinios*. 2011, Nr. 164-7798 (2011-12-31).

¹⁴ Selilionis, P. Lietuvos ekologinės teisės sistemos formavimasis. *Jurisprudencija*. 2007, 4(94): 54-60.

¹⁵ [interaktyvus] 2012 [žiūrėta 2012-02-28] <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:13:13:31994L0062:LT:PDF>> .

narėms nustatomos priemonės susiję su maksimaliu pakuočių atliekų vengimu ir pareiga taikyti kitus atliekų tvarkymo būdus – pakartotinis pakuočių panaudojimas, perdirbimas, kitoks pakuočių naudojimas. Direktyvoje sureguliuoti panaudotų pakuočių grąžinimo, surinkimo ir tikslinio naudojimo, ženklavimo, informacinių sistemų kūrimo aspektai. 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/12/EB keičianti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų¹⁶ patikslino pakuotės sampratą bei įtvirtino naujas pakuočių atliekų tvarkymo tendencijas. 2005 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva Nr. 2005/20/EB iš dalies keičianti Direktyvą 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų¹⁷ nustatė atskiroms šalims direktyvos nuostatų susijusių su 1 dalies b, d ir e punktuose minimų tikslų pasiekimu termino atidėjimą¹⁸.

2008-11-19 Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas¹⁹, valstybės narės įpareigojamos nacionaliniu teisiniu reguliavimu užtikrinti atliekų prevenciją ir tvarkymą tokia hierarchija: prevencija; parengimas pakartotiniam naudojimui; perdirbimas; kitas naudojimas, pvz., naudojimas energijai gauti; ir šalinimas. Direktyva skatina valstybes, atsižvelgiant į aptartą hierarchiją, imtis priemonių paskatinti naudoti tas galimybes, kurių rezultatas visais požiūriais palankiausias aplinkai. Valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad su atliekomis susijusių teisės aktų ir atliekų politikos rengimo procesas būtų visiškai skaidrus, kad būtų laikomasi galiojančių valstybių narių taisyklių dėl konsultavimosi su piliečiais ir suinteresuotaisiais subjektais ir jų įtraukimo. Valstybė privalo atsižvelgti į bendrus aplinkos apsaugos principus – atsargumą ir tvarumą, techninį galimumą ir ekonominį gyvybingumą, išteklių apsaugą, taip pat bendrą poveikį aplinkai, žmonių sveikatai, ekonomikai ir socialinei aplinkai. Siekiant užtikrinti žmogaus teisę į sveiką aplinką, prioritetinis valstybės uždavinys – teisinėmis priemonėmis įtvirtinti atliekų susidarymo prevencijos priemones, kad būtų sudaromos prielaidos vengti atliekų augimo, o kai atliekų susidarymo išvengti neįmanoma – atliekas perdirbti ar panaudoti kitais būdais.

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų²⁰ *prevencija* apibrėžiama kaip kiekio ir kenksmingo poveikio aplinkai mažinimas: pakuotėse bei pakuočių atliekose esančių medžiagų; pakuočių bei pakuočių atliekų, susidarančių

¹⁶ [interaktyvus] 2012 [žiūrėta 2012-02-28] <http://www3.lrs.lt/pls/inter1/dokpaieska.dok_priedas?p_id=7333>.

¹⁷ [interaktyvus] 2005 [žiūrėta 2012-02-28] <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:070:0017:0018:LT:PDF>>.

¹⁸ Lietuvai – iki 2012-12-31.

¹⁹ [interaktyvus] 2008 [žiūrėta 2012-02-28] <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:312:0003:01:lt:HTML>>.

²⁰ [interaktyvus] 2011 [žiūrėta 2012-02-28] <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:13:13:31994L0062:LT:PDF>>.

gamybos procese ir prekybos, platinimo, naudojimo ir šalinimo stadijose, kuriant švarius produktus ir technologijas. Minėtame teisiniame instrumente „pakartotinio naudojimo“ sąvoka apibrėžiama kaip „bet kokia operacija, kai pakuotė, kuri buvo sumanyta ir sukonstruota naudoti per savo naudojimo laiką tik minimalų vežimų ir pakartotinio naudojimo kartų skaičių, yra vėl užpildoma ar naudojama tuo pačiu tikslu, kuriam buvo sukurta, naudojant ar nenaudojant papildomus rinkoje esamus produktus, įgalinančius vėl užpildyti pakuotę; tokia pakartotinai naudota pakuotė tampa pakuočių atliekomis tuomet, kai ji daugiau pakartotinai nebenaudojama“²¹. Aiškinant sisteminiu požiūriu, prevencija ir pakartotinis naudojimas turi bendrą tikslą - pakuočių atliekų kiekio mažinimas, tačiau pakartotinio pakuočių atliekų naudojimo priskyrimas prie pakuočių atliekų prevencijos netikslingas dėl sąvokų turinio ir įgyvendinimo formų bei tikslų apimties.

Nacionalinis teisinis reglamentavimas paremtas ūkinės veiklos vykdytojų įpareigojimu vadovautis prioritetiniais pakuočių ir jų atliekų tvarkymo etapais: 1 prioritetas - naudoti visas galimas pakuočių atliekų prevencijos priemones pakuočių atliekų susidarymui mažinti; 2 prioritetas - pakartotinai naudoti pakuotes; 3 prioritetas - perdirbti susidariusias pakuočių atliekas ir gauti iš jų naudoti tinkamus gaminius arba antrines žaliavas, tinkamas tokiems gaminiams gaminti; 4 prioritetas - naudoti pakuočių atliekas energijai gauti; 5 prioritetas - saugiai šalinti susidariusias pakuočių atliekas, kad jos nekeltų pavojaus aplinkai ir žmonių sveikatai.²² Siekiant užtikrinti 2 prioriteto vykdymą bei sumažinti aplinkos taršą, Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje imperatyviai nustatoma, kad pakuotės turi būti projektuojamos, gaminamos, parduodamos taip, kad jas būtų galima pakartotinai naudoti, perdirbti ar kitaip panaudoti ir sumažinti neigiamą poveikį aplinkai šalinant pakuočių atliekas ir (ar) pakuočių atliekų apdorojimo liekanas.²³ Pakartotinio naudojimo pakuotės turi būti pagamintos taip, kad įprastomis naudojimo sąlygomis būtų įmanoma jas transportuoti ir naudoti keletą kartų. Teisiniu reguliavimu nustatoma, kad turi būti įmanoma panaudotas pakartotinio naudojimo pakuotes paruošti pakartotiniam naudojimui (išplauti, dezinfekuoti) nesukeliant pavojaus aplinkai ir šiuos darbus atliekančių žmonių saugai ir sveikatai. Labai svarbus ekonomiškumo ir racionalumo aspektas. Pakuočių atliekų pakartotinis panaudojimas galimas tik esant efektyviam pakuočių surinkimo iš vartotojų

²¹ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų, 3 straipsnis, 1 punkto 5 papunktis. [interaktyvus] 1994 [žiūrėta 2012-02-28] <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:13:13:31994L0062:LT:PDF>>.

²² Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas. *Valstybės žinios*. 1998, Nr. 61-1726.

²³ *Ibid*;

mechanizmui. Įvertinant aplinkybę, kad dalis vartotojų gyvena rajonuose, pakankamai nutolusiuose nuo pakuočių supirkimo (surinkimo) punktų, imperatyvus teisinis reikalavimas, nustatantis privalomą pakartotinį pakuotės naudojimą (pvz. stiklinės taros) gali būti nesuderinamas su saugios ir sveikos aplinkos kriterijais: pakuotės pristatymo kaštai, plovimo ar dezinfikavimo kaštai gali būti neadekvatūs pasiektai ekonominei naudai, o išnaudotas kuras pristatant ar vanduo plaunant pakuotę gali padaryti ženklesnę žalą aplinkai nei pačios pakuotės šalinimas kartu su komunalėmis atliekomis. Selilionis P. teigia, kad „Aplinkos išsaugojimas ir jos tam tikro kokybės lygmens palaikymas glaudžiai susijęs su ekonominiu, socialiniu, kultūriniu visuomenės vystymusi. Visuomeninių aplinkosauginių poreikių nepaisymas ilgainiui gali sukelti ekonominę krizę, bet perdėtas aplinkos, jos objektų garbinimas gali tapti ekonominio vystymosi stabdžiu.“²⁴

Valstybinio reguliavimo priemonėmis įtvirtintas pakartotinio naudojimo pakuotėms tapus atliekomis modelis, kuris remiasi tokiais pakuočių atliekų naudojimo formomis: pakuočių atliekos gali būti naudojamos – energijai gauti, jei turi bent minimalų kaloringumą, leidžiantį optimizuoti energijos išgavimą arba kompostuojamos, jei joms biologiškai skylant neigiamai neveikiamas atskiras atliekų surinkimas, kompostavimas ar kita veikla.

PAKARTOTINIO PAKUOČIŲ PANAUDOJIMO SKATINIMO PRIEMONĖS: TEORINIAI IR PRAKTINIAI ASPEKTAI

Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas²⁵ nustato, kad pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistema turi būti organizuojama taip, kad iki 2012 metų pabaigos būtų sudarytos organizacinės ir techninės sąlygos kasmet surinkti ir panaudoti ne mažiau kaip 60 proc. pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal išleistą į vidaus rinką pakuočių kiekį. Pagal Aplinkos apsaugos agentūros pateiktus suvestinius atliekų 2010 m. duomenis²⁶ popieriaus ir kartono pakuotės atliekų surinkta 69286,381 t., eksportuota - 20207,906 t., panaudotos kaip kuras - 13,220 t., perdirbta 48541,587 t., pašalinta sąvartyne - 2,580; plastmasės pakuotės atliekų surinkta - 31021,383 t., perdirbta - 15989,929 t.; medienos pakuočių surinkta - 25068,430, perdirbta - 23532,461 t., panaudota kaip kuras - 1419,673 t.; stiklo pakuotės surinkta - 40190,797 t., perdirbta - 36949,131 t., eksportuota - 4039,400 t.; įvairios metalinės

²⁴ Selilionis, P. Lietuvos ekologinės teisės sistemos formavimasis. *Jurisprudencija*. 2007, 4(94): 54-60.

²⁵ Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas. *Valstybės žinios*. 2007, Nr. 122-500.

²⁶ [interaktyvus] 2012 [žiūrėta 2012-04-01]<<http://atliekos.gamta.lt/cms/index?rubricId=01f545a1-ebed-4f2d-b05a-2b1bf5e7494b>>.

pakuotės surinkta 7236,900 t., eksportuota 6472,404 t., perdirbta - 451,857 t., apdorota - 1114,638 t.

Valstybinio reguliavimo priemonės suponuoja kelių rūšių pakartotinio pakuočių panaudojimo skatinimo priemonės, tai užstato pakartotinėms gėrimų pakuotėms nustatymas bei atleidimas nuo nustatyto mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis. Užstato sistemą detalai reglamentuoja Pakuočių, už kurias privaloma imti užstatą, sąrašo, užstato dydžio ir užstato sistemos įgyvendinamo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 1506 „Dėl Pakuočių, už kurias privaloma imti užstatą, sąrašo, užstato dydžio ir užstato sistemos įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“²⁷ bei Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. lapkričio 3 d. įsakymas Nr. D1-513 „Dėl pakuočių, įtraukiamų į užstato sistemą, sąrašo patvirtinimo“²⁸. Pakuočių pardavėjai privalo priimti parduodamų gaminių pakuotes, už kurias nustatytas užstatas²⁹. Aktualizuojamas vartotojų indėlis pakuočių atliekų tvarkyme, todėl įstatymų leidėjas pagrįstai nustato teisinį imperatyvą pakuočių pardavėjams prekybos vietose teikti informaciją apie tai, kaip pakuočių vartotojai gali grąžinti pakuotes ir pakuočių atliekas. Gamintojai ir importuotojai, parduodami gaminius, už kurių pakuotę nustatytas užstatas, privalo imti užstatą ir jį grąžinti pardavėjams, kai šie grąžina pakuotes. Pardavėjai, parduodami gaminius, už kurių pakuotę nustatytas užstatas, taip pat privalo imti užstatą ir jį grąžinti vartotojams ar gaminių naudotojams, kai šie grąžina pakuotes (išskyrus smulkias parduotuves). Taikant užstato sistemą, gamintojai ir importuotojai privalo įpareigojami vykdyti pakartotinio naudojimo pakuočių apskaitą ir ataskaitas teikti LR aplinkos ministerijai.

Atleidimo nuo nustatyto mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis institutas glaudžiai susijęs, todėl analizuotinas gamintojų ir importuotojų pareigos tvarkyti pakuotes ir pakuočių atliekas kontekste. ES teisiniai instrumentai įpareigoja valstybes nares derinti teisinį reguliavimą, įvertinant pakuočių atliekų tvarkymo probleminius aspektus. Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo nuostatos, įsigaliosiančios nuo 2013-01-01, nustato pakitusį gamintojų, importuotojų, pardavėjų ir vartotojų teisių bei pareigų, tvarkant pakuočių atliekas, turinį. Gamintojams ir importuotojams nustatoma pareiga organizuoti rūšiuojamąjį

²⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 25 d. nutarimas Nr. 1506 „Dėl Pakuočių, už kurias privaloma imti užstatą, sąrašo, užstato dydžio ir užstato sistemos įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. *Valstybės žinios*. 2002, Nr. 95-4120;

²⁸ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. lapkričio 3 d. įsakymas Nr. D1-513 „Dėl pakuočių, įtraukiamų į užstato sistemą, sąrašo patvirtinimo“. *Informaciniai pranešimai*. 2006-11-08, Nr. 84-822;

²⁹ išskyrus, prekiaujančius smulkiose parduotuvėse, kurių bendrasis plotas neviršija 90 kv. m (neskaitant kaimo parduotuvių), ir prekyvietėse, kioskuose, degalinėse, viešojo maitinimo įstaigose.

surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą visų pakuočių atliekų, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiektus Lietuvos Respublikos vidaus rinkai supakuotus gaminius, ir (ar) dalyvauti organizuojant tokių atliekų tvarkymą savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, o taip pat savo lėšomis šviesti ir informuoti visuomenę pakuočių atliekų tvarkymo klausimais: apie netinkamo pakuočių atliekų tvarkymo žalą aplinkai ir žmonių sveikatai, pakuočių atliekų tvarkymo galimybes ir pan. Pakuotes ir supakuotus gaminius Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekiantys gamintojai ir importuotojai privalo imtis visų priemonių, kad tuščios prekinės, grupinės, transporto pakuotės ir šių pakuočių atliekos būtų tvarkomos, įvertinant pakuočių atliekų tvarkymo prioritetus. Nacionalinis teisinis reguliavimas sudaro teisinės prielaidas nurodytas užduotis įgyvendinti individualiai arba kolektyviai. Gamintojai ir importuotojai privalo mokėti mokesť už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis, jeigu nevykdo Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų pakuočių atliekų tvarkymo užduočių³⁰.

Pakuočių gamintojai, gamintojai ir (ar) importuotojai per visuomenės informavimo priemones ir kitais būdais įpareigojami informuoti pakuočių vartotojus ir kitus pakuočių atliekų turėtojus apie jiems prieinamas grąžinimo, surinkimo ir naudojimo sistemas; pakuočių vartotojų ir kitų pakuočių atliekų turėtojų vaidmenį skatinant pakuočių ir pakuočių atliekų naudojimą, pakartotinį naudojimą ir perdirbimą; pakuočių ženklų reikšmes.³¹

Stebimos modelio „moka gamintojas“ modifikavimo teisinės prielaidos. Šiuo metu, vyraujant modeliui „gamintojas moka“, už aplinkos teršimą moka tik gamintojas (ar importuotojas), o vartotojas skatinamas tik taikant užstato sistemą. LR pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymas nustato pareigą atliekų turėtojui atskirti pakuočių atliekas nuo kitų atliekų, tai yra rūšiuoti pakuočių atliekas jų susidarymo vietoje, o vartotojams ir komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų turėtojams – prievolę naudotis organizuotomis pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo sistemomis. Toks teisinis reguliavimas skatins vartotojus aktyviau dalyvauti pakuočių atliekų tvarkyme, jei jis bus paremtas ir administracine atsakomybe nesilaikantiems šio imperatyvo arba tinkamesnio materialinio skatinimo priemonėmis.

Mokesčio už aplinkos teršimą principas paremtas modeliu – „moka teršėjas“, o mokesť už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis moka gaminių gamintojai ir importuotojai pagal mokesčio už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis tarifus (pvz. stiklinė pakuotė – 0,2 Lt/kg

³⁰ Mokesčio mokėjimą reguliuoja LR mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas. *Valstybės žinios*. 1999, Nr. 47-1469.

³¹ LR pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymas. *Valstybės žinios*. 2001, Nr. 85-2968; 8¹ str.

pakuotės svorio).³² Mokestis už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis mokamas pagal faktiškai per mokestinį laikotarpį tiekta Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apmokestinamųjų gaminių ir (ar) pripildytos gaminių apmokestinamosios pakuotės kiekį. Valstybė teisiniais instrumentais skatina pakuočių pakartotinį naudojimą ir pakuočių atliekų perdirbimą – numato mokesčio už aplinkos teršimą lengvatas įvykdžiusiems Vyriausybės nustatytos gaminių ir (ar) pakuotės atliekų naudojimo ir (ar) perdirbimo užduotį (proporcingai įvykdytos užduoties daliai).

Abi sistemos turi ir privalumų ir trūkumų. Nors įmonės, išleidžiančios į rinką gaminius pakartotinio naudojimo pakuotėse, turi teisę į mokesčio lengvatas, tačiau sudėtinga apskaita, pakuočių surinkimas iš vartotojų ir kitos sąnaudos neadekvati pačiai mokesčio lengvatai. Tikslinga praplėsti subsidijavimo apimtį.

Valstybinio reguliavimo priemonėmis tikslinga įdiegti efektyvias gamintojų ir importuotojų organizuojamas pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemas. Atsižvelgiant į tai, kad tai yra ilgas ir sudėtingas procesas, dabartiniu etapu tikslinga susiaurinti mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis objektą ir taikyti mokestį tik gėrimų pakuotei.

IŠVADOS

Kryptingas pakartotinio pakuočių panaudojimo valstybinis reguliavimas gali sudaryti prielaidas konstitucinės asmens teisės į sveiką aplinką realizavimui.

Nacionaliniai teisės aktai, nustatantys pakuočių atliekų tvarkymą, paremti regioniniu teisiniu reguliavimu bei pakankamai orientuoti į Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo plano įgyvendinimą.

Pakartotinio pakuočių panaudojimo skatinimo priemonių taikymas susijęs su bendra atliekų tvarkymo politika. Lietuvoje nauojamos dvi pakartotinio pakuočių skatinimo formos: užstato pakartotinėms gėrimų pakuotėms nustatymas bei atleidimas nuo nustatyto mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis. Abi formos turi privalumų, tačiau turi ir trūkumų, kurie gali būti eliminuoti teisinio reguliavimo priemonėmis. Pakartotinio pakuočių sistemos subsidijavimo apimčių plėtimas galėtų būti viena iš svarbių priemonių skatinant pakartotinį pakuočių panaudojimą.

Mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis taikymo tobulinimas sietinas su gamintojo atsakomybės principo įgyvendinimu.

³² LR mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas. *Valstybės žinios*. 1999, Nr. 47-1469.

Valstybinio reguliavimo instrumentai, įtvirtinantys pakuočių atliekų tvarkymo modelį „moka gamintojas“, nepakankamai skatina visuomenę aktyviai dalyvauti atliekų rūšiavimo procesuose, atskiriant pakuočių atliekas nuo kitų komunalinių (buitinių) atliekų. Tikslinga teisinio reguliavimo priemonėmis nustatyti veiksmingas administracinio poveikio priemonės vartotojams už prievolės naudotis organizuotomis pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo sistemomis pažeidimus.

LITERATŪRA

1. Lietuvos Respublikos Konstitucija. Valstybės žinios. 1992, Nr. 33-1014.
2. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų [interaktyvus] 2012 [žiūrėta 2012-02-28] <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:13:13:31994L0062:LT:PDF>>
3. 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/12/EB keičianti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų [interaktyvus] 1994 [žiūrėta 2012-02-28] <http://www3.lrs.lt/pls/inter1/dokpaieska.dok_priedas?p_id=7333>.
4. 2005 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva Nr. 2005/20/EB iš dalies keičianti Direktyvą 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų [interaktyvus] 2005 [žiūrėta 2012-02-28] <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:0700017:0018:LT:PDF>>.
5. 2008-11-19 Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas [interaktyvus] 2008 [žiūrėta 2012-02-28] <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:312:0003:01:lt:HTML>>.
6. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas. Valstybės žinios. 1998, Nr. 61-1726.
7. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 2, 34, 34(1), 34(2), 34(3), 34(4), 34(5) straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas. Valstybės žinios. 2009, Nr. 154-6961 (2009-12-28).
8. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 20 straipsnio pakeitimo ir 24 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas. Valstybės žinios. 2010, Nr. 54-2645 (2010-05-11).
9. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 26, 27, 28, 30, 32, 36 straipsnių, antrojo skirsnio, šeštojo skirsnio pavadinimo ir 4, 5 priedų pakeitimo ir papildymo, įstatymo papildymo antruoju (1) skirsniu ir 4(1), 6(1), 7(1), 11(1), 11(2), 12(1), 18(1), 29(1) straipsniais, 29 straipsnio ir 1, 2, 3 priedų pripažinimo netekusiais galios įstatymas. Valstybės žinios. 2011, Nr. 52-2501 (2011-05-03).
10. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 2, 12, 30, 34, 34(3) straipsnio aštuntojo (1) skirsnio pakeitimo ir papildymo, įstatymo papildymo aštuntuoju (2), aštuntuoju (3), aštuntuoju (4), aštuntuoju (5), aštuntuoju (6), aštuntuoju (7), aštuntuoju (8), aštuntuoju (9), aštuntuoju (10) skirsniais ir 16 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas. Valstybės žinios. 2012, Nr. 6-190 (2012-01-10).
11. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 2, 21, 22, 23 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 24 straipsniu įstatymas. Valstybės žinios. 2012, Nr. 6-188 (2012-01-10).
12. Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas. Valstybės žinios. 1999, Nr. 47-1469.
13. Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10 straipsnių ir 5 bei 6 priedėlių pakeitimo įstatymas. Valstybės žinios. 2009, Nr. 61-2404 (2009-05-26).
14. Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 10 straipsnio pakeitimo įstatymas. Valstybės žinios. 2010, Nr. 145-7426 (2010-12-11).

15. Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymas. Valstybės žinios. 2011, Nr. 57-2706 (2011-05-12).
16. Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 2, 5, 8 straipsnių ir 3 priedėlio pakeitimo ir papildymo įstatymas. Valstybės žinios. 2011, Nr. 164-7798 (2011-12-31).
17. Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymas. Valstybės žinios. 2001, Nr. 85-2968;
18. Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 1, 2, 3, 4, 6, 8 straipsnių pakeitimo ir papildymo, įstatymo papildymo 4(1), 4(2), 8(1) straipsniais įstatymas. Valstybės žinios. 2011, Nr. 138-6526 (2011-11-17);
19. Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 2, 6, 7, 8, 9, 10 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 7 (1) straipsniu įstatymas. Valstybės žinios. 2012, Nr. 6-191 (2012-01-10);
20. Lietuvos Respublikos Seimo 2008-12-09 nutarimas Nr. XI-52 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“. Valstybės žinios. 2008-12-20, Nr. 146-5870
21. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 25 d. nutarimas Nr. 1506 „Dėl Pakuočių, už kurias privaloma imti užstatą, sąrašo, užstato dydžio ir užstato sistemos įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Valstybės žinios. 2002, Nr. [95-4120](#);
22. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. lapkričio 3 d. įsakymas Nr. D1-513 „Dėl pakuočių, įtraukiamų į užstato sistemą, sąrašo patvirtinimo“. Informaciniai pranešimai. 2006-11-08, Nr. 84-822;
23. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-02-25 nutarimas Nr. 189 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-2012 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“. Valstybės žinios. 2009, Nr. 33-1268;
24. Aplinkos apsaugos agentūros statistiniai duomenys [interaktyvus] 2012 [žiūrėta 2012-04-01] <<http://atliekos.gamta.lt/cms/index?rubricId=01f545a1-ebcd-4f2d-b05a-2b1bf5e7494b>>.
25. Daugkartinių pakuočių naudojimo plėtros studija: 2011 m. vasario 3 d. ataskaita [interaktyvus] 2011 [žiūrėta 2012-02-28] <http://www.am.lt/VI/files/0.7611800012_99743553.pdf>.
26. Jakaitienė, R. Farmacinių atliekų tvarkymo teisinio reglamentavimo problemos. Visuomenės saugumas globalizacijos kontekste: tarptautinės mokslinės – praktinės konferencijos „Globalizacijos iššūkiai užtikrinant visuomenės saugumą“ pranešimų rinkinys (2) [elektroninis išteklius]. Kaunas: Mykolas Romeris universitetas. 2010, [Nr.] 2, p. 102-106.
27. Gaidys, G. Žmogaus teisė į sveiką aplinką: šios teisės atsiradimo ir formavimosi teisinės prielaidos Europos Sąjungoje. Jurisprudencija. 2007, 3(93):61-68.
28. Meškys, L. Aplinkosaugos priemonių reikšmė siekiant darnaus vystymosi tikslų. Jurisprudencija. 2008, 10(112):17-22.
29. Monkevičius, E. Aplinkosaugos teisinės problemos globalizacijos sąlygomis: straipsnis anglų kalba. Jurisprudencija. 2010, 1(119): 197-210.
30. Selilionis, P. Lietuvos ekologinės teisės sistemos formavimasis. Jurisprudencija. 2007, 4(94): 54-60.
31. Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas. Valstybės žinios. 2007, Nr. 122-500;
32. [Williams H.](#), Wikstrom and others. Reasons for household food waste with special attention to packaging. [Journal of Cleaner Production](#). Mar 2012, Vol. 24, p. 141-148.

PACKAGING REUSE STATE REGULATORY ASPECTS

Daiva Bereikienė*
Mykolas Romeris University

S u m m a r y

This advertisement analyzes the characteristics of packaging waste management waste management in the context of state regulation. Considered the most important regional and national legal instruments governing the management of packaging waste with emphasis on re-use of waste as a key element of environmental importance. Discusses packaging waste recycling organizational and legal assumptions, some regulatory issues.

Hypothesis that state regulatory instrument which provides for packaging waste management model - pays the manufacturer, does not encourage the public to actively participate in waste sorting processes, the separation of packaging waste from other municipal (household) waste. This advert examines whether the prevalence of packaging waste management model creates preconditions for efficient packaging waste to be reused. The question of what state regulation of such instruments would create conditions for municipal waste management systems implementation to motivate not only manufacturers and importers, but also the sort of consumer packaging waste.

Keywords: environmental law, waste, packaging waste, packaging recycling

Daiva Bereikienė* Mykolas Romeris universiteto Viešojo saugumo fakulteto Teisės katedros lektorė. Mokslinių tyrimų kryptys: žmogaus teisių apsauga, aplinkosaugos teisė.

Daiva Bereikienė, Mykolas Romeris University, Faculty of Public Security, Department of Law, Lecturer. Research interests: human rights protection, environmental law.